

Amir, [8 Jul 2021 um 22:43]

پیشینه و تاریخچه سینما تمدن:
رضایه‌لوی در جلسه نمایش فیلم «شرکت نفت ایران و انگلیس» که توسط خان بابا معتضدی گرفته شده بود، از سر تیپ درگاهی، رئیس شهربانی درباره تعداد و محل سالنهای سینما می پرسد و ایشان پاسخ می دهد؛ ۱۵ سالن در شمال شهر فعال هستند. رضاشاه درباره سینماهای جنوب شهر می پرسند و درگاهی پاسخ می دهد که در آن نواحی هنوز سینمایی احداث نشده است. در همین پرسش و پاسخ است که دستور احداث سینمایی در خیابان اسمال بزاز (مولوی) «سینما تمدن» صادر می شود. سند مکتوب سر تیپ درگاهی خان بابا معتضدی را با تلفن احضار کرده و در حضور سلطان حسن خان، رئیس کل شهری ناحیه اسمال بزاز، به او ماموریت می دهد که در مدت ۳ ماه سینمایی در خیابان اسمال بزاز احداث کند. آنها به اتفاق به خیابان اسمال بزاز می روند و ساختمانی را که متعلق به حاجی قاضی نامی بوده و کارگران برای احداث مسافرخانه می ساخته اند، می بینند و می پسندند و در ازای پرداخت ماهی ۸۰ تومان برای سینما تمدن اجازه می کنند.

اسباب و اثاثیه سینمای پری (که تعطیل شده بود) برای این سینما یعنی سینما تمدن می آورند و سینما تمدن در موعد مقرر، یعنی در سال ۱۳۱۰ و با ۳۲۲ صندلی و با درجه ۲ و فیلمی از ریچارد تالمادج (Richard Talmadge) افتتاح می شود. بهای بلیت سینما تمدن ۱، ۲ و ۳ ریال بود. روزهای نخست از فیلمهای سینما تمدن استقبال چشمگیری می شد؛ شبی ۵۰ تا ۶۰ تومان فروش داشت.

نکته اول: در سراسر خیابان مولوی (از ری تا گمرک) فقط سینما تمدن بود که بعدها سینما آرش نیز در ضلع شمال غربی چهارراه مولوی بنا شد.

سینما تمدن یکی از اولین سینماهای روباز و تابستانی ایران بود که فیلمهای خود را در محوطه شمالی سینما تمدن و در هوای آزاد پخش می کرد.

نکته دوم: تنها چیزی که اهالی قدیم مولوی درباره سینما تمدن اشاره می کردند؛ موضوع سینمای تابستانی آن بود و اینکه تمامی آنها اظهار می کردند؛ دیالوگ تمام فیلمها را به خاطر دارند، چون هم روز صدای آن را می شنیدند و هم شبها در موقع خواب (چون در پشت بام می خوابیدند) و دیالوگ فیلمها لالایی شبانه آنها بود.

سینما تمدن و یک دنیا خاطره
در سال ۱۳۸۲ مدیر کل وقت، میراث فرهنگی استان تهران برای حفظ سینما تمدن دستور داد پرونده ثبتی سینما به عنوان اولین و قدیمی ترین سینمای تهران آماده شود اما... به علت خطر فروریزی، با مجوز وزارت ارشاد به طور دائمی سینما در اردیبهشت سال ۱۳۸۳ تعطیل و وسایل آن به سینمایی در نظرآباد هشتگرد انتقال یافت و سینما تمدن برای همیشه بعد از ۷۳ سال نمایش فیلم، برای همیشه تعطیل شد. سینما تمدنی که خطر فروریزی آن را تهدید می کرد! مدتی به محل فروش لوازم خانه و پلاستیک، مدتی کارگاه تولید الک و جارو و فروش آن و این اواخر به محل فروش فرش تبدیل شد و در نهایت با رای کمیسیون بند ۵ در سال ۱۳۹۲ دستور تخریبش صادر شد.

احمد مسجدجامعی، رئیس کمیسیون فرهنگی شورای شهر وقت که هم اکنون ریاست شورا را به عهده دارد در صحن شورا و در جلسه تخصیص بودجه شهر در بهمن ۸۶ خواستار نوسازی خانه چمران و سینما تمدن بود که اولی انجام شد و دومی...!!!! (سند)

نکته سوم: پرویز ایران پور با روح الله خالقی و همراهی علی اکبر شهنزای و رضاقلی ظلی در سال ۱۳۱۷ به مدت یک ماه کنسرت موسیقی در سالن سینما تمدن برگزار می کردند. مشهورترین کمدی گروه «کمدی اخوان» به نام «سرخر» در سال ۱۳۱۴ در سالن سینما تمدن بر روی صحنه رفت.

مشاهیری که سینما تمدن پاتوقشان بود:
اصغر بیچاره (عکاس، بازیگر، کارگردان و اولین عکاس سینمای ایران) متولد خانه روبرویی سینما تمدن و آب فروش سینما در سن ۷ سالگی!

محمد علی فردین (بازیگر و کشتی گیر) متولد خیابان ری
داریوش اسدزاده (بازیگر تئاتر و سینما) متولد خیابان ری
محمد علی جعفری کارگردان تئاتر متولد خیابان مولوی

عبدالرحیم جعفری (بنیانگذار انتشارات امیر کبیر) می گویند او برای دیدن فیلم سوته دلان در سینما تمدن رفته بود که عاشق دختر بلیط فروش پشت گیشه شد!

احمد جورقانیان (آرشیو دار سینمای ایران) اولین فیلم زندگی خود را در سال ۱۳۴۱ با نام انتقام ریواک در سینما تمدن دید.
احمدرضا درویش نویسنده و کارگردان، بچه امامزاده یحیی، مدیر عامل خانه سینما، عضو هیئت موسس موزه سینمای وقت و... اولین فیلمش را در اینجا دید و اولین فیلمش را در همین سینما تمدن به نمایش گذاشت.

سینما تمدن با توجه به محل وقوع و قیمت ارزان آن و با توجه به اینکه فیلمهای دست دوم و سوم اکران را نمایش می داد مورد مقبولیت افراد کم درآمد و پایین دست جامعه بود و این افراد هم به همان سبک و سیاق خود به سینما تمدن می آمدند و در سینما رفتار می کردند، رفتارهایی که در هیچ کجا نمی توان یافت: سند مکتوب

۱ (روی دیوار سینما تمدن به جای «استعمال دخانیات ممنوع» نوشته بود؛ «بر پدر و مادرش لعنت که سیگار و چپق بکشد!»)